

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра мовної та психолого-педагогічної підготовки

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 053 «Психологія»
за освітньою програмою Психологія

на тему: **«Особливості прояву невпевненої поведінки як компоненти
навченої безпорадності у студентської молоді»**

Виконавець:

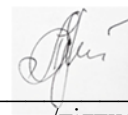
студентка центру заочної та вечірньої
форм навчання

Данчева В.В. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

К.ПСИХОЛ.Н, ДОЦЕНТ
(науковий ступінь, вчене звання)

Тринчук О.Б. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність проблеми навченої та особистісної безпорадності полягає у тому, щоб виявляти її серед інших психологічних станів, за якими вона може бути прихована, а саме за депресією, песимізмом, апатією, та в тому, щоб розробити діагностичний інструментарій, а надалі і програми корекції, спрямовані на формування впевненої, самостійної поведінки та активної життєвої позиції. Зміни в укладі життя, що відбуваються в нашій країні в період військових дій, вимагають від людини компетентності, відповідальності, готовності до самостійного вирішення проблем, забезпечуючи їй соціальний захист. Проблема безпорадності торкається різноманітних сфер життєдіяльності особистості: навчання, політики, спорту, професійної діяльності, стосунків у сім'ї тощо, й часто стає причиною різних форм дезадаптивної поведінки. Особистісна безпорадність впливає на сприйняття людиною себе та навколишнього світу, на її діяльність (професійну, учбову), на її відносини з оточуючими, на спроможність людини ставити перед собою цілі та досягати їх. В цілому, особистісна безпорадність визначає успіх або його відсутність в житті людини.

Мета дослідження дослідити особливості прояву особистісної безпорадності в залежності від прояву гендерної ідентичності особистості.

Завдання дослідження:

Провести теоретичний аналіз проблеми особистісної безпорадності.

Дослідити особливості в структурі особистісної безпорадності.

Визначити особливості прояву особистісної безпорадності за типом гендерної ідентичності особистості.

Об'єкт дослідження – симптомокомплекс особистісної безпорадності.

Предмет дослідження – гендерні особливості прояву особистісної безпорадності.

Для проведення дослідження нами були використані наступні психодіагностичні **методи**: опитувальник С. Бем, методика тривоги і депресія («ТіД»), опитувальник впевненості в собі В.Г. Ромека.

База дослідження. Дослідження проводилось на базі Одеського національного економічного університету, Центру соціальної служби м. Одеси.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, що завершуються висновками, списку літературних джерел. Результати емпіричного дослідження, що представлено у другому розділі відображені в 5-ти таблицях. Загальний обсяг роботи складає 57 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Проблема особистісної безпорадності в психології» розглянуто визначення понять навчена та особистісна безпорадність, історія досліджень феномену та концепту безпорадності, її

компоненти та функції, механізми виникнення та фактори, що сприяють подоланню.

У другому розділі «Емпіричне дослідження невпевненої поведінки як компоненти особистісної безпорадності» вивчено особливості прояву невпевненості у собі та тривожно-депресивного психоемоційного стану як компонент особистісної безпорадності, досліджено їх взаємозв'язки, запропоновано психокорекційні заходи з подолання негативного психоемоційного стану та невпевненості, що зумовлюють відчуття безпорадності.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки:

1. Особистісна безпорадність є властивістю суб'єкта, що включає в себе єдність специфічних особистісних особливостей, що виникають при взаємодії зовнішніх і внутрішніх факторів, що визначають низький рівень суб'єктності (тобто низьку здатність людини перетворювати дійсність, управляти подіями власного життя, ставити цілі і досягати їх, долаючи різного роду труднощі) і що виявляються в особливостях діяльності та поведінки суб'єкта. Природа особистісної безпорадності носить переважно соціально обумовлений характер. На формування особистісної безпорадності впливають особливості виховання дитини у сім'ї. Якщо в ході онтогенетичного розвитку відсутні умови для формування пошукової активності і рівень її, відповідно, дуже низький, то при зіткненні з реальними труднощами така людина не здатна включитися в їх подолання.

2. Визначено три типи особистісної безпорадності в залежності від провідної риси прояву невпевненої поведінки. Для першого типу в характерна несміливість боязкість у соціальних контактах, що супроводжується вираженим станом тривоги і депресії. Для другого типу характерна невпевненість у собі як слабка здатність до самопроявлення при середньому рівні прояву тривоги і високому рівні прояву депресивного стану. Для третього типу характерна пасивність у соціальних контактах при середньому рівні прояву тривожно-депресивного стану.

3. Простежуються статеві (гендерні) відмінності в прояві до статевих відмінностей за виділеними типами безпорадності. Перший і третій тип особистісної безпорадності є більш характерним для фімінного та андрогінного стилю поведінки у дівчат, другий тип – для андрогінного та маскулінного стилю поведінки у чоловіків. Перший і третій тип по відношенню до другого типу характеризується більшою боязливістю та сором'язливістю на емоційному рівні, більшою впевненістю у собі на когнітивному рівні, меншою депресивністю. Таким чином, особистісна

безпорадність у жінок переважно базується на емоційному рівні, а у чоловіків безпорадність переважно заснована на когнітивному рівні.

4. У представниць жіночої статі безпорадність не пов'язана з проявами депресивності, на відміну від чоловіків, у яких до симптомокомплексу безпорадності входить високий рівень депресії. Перший тип безпорадності при середньому і низькому рівні прояву тривоги та депресії носить маніпулятивну функцію, властивий жінкам.